

حاج نمرین بندگان

مجموعه مقالات و یادداشتها

سید جواد ورعی

سرشناسه: ورعی، سیدجواد، ۱۳۴۲ -
Varaie, Seyed Javad

عنوان و نام پدید آور: حج، تمرین بندگی: مجموعه مقالات و یادداشتها/ سیدجواد ورعی.
مشخصات نشر: تهران: میراث اهل قلم، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص. : ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۸-۷۴-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع: حج

Hajj*
موضوع: حج - مقاله‌ها و خطابه‌ها
Hajj - Addresses, essays, lectures*

رده بندی کنگره: BPIA/8
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵۷
شماره ثبت: ۹۶۰۴۰۰۲ ملی:

حج، تمرین بندگی

سید جواد ورعی (طباطبایی، حسینی)

عضو هیئت علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

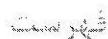
صفحه آرائی: مصطفی خانوالی

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۳. شمارگان: ۱۰۰ نسخه

مرکز پخش: ۰۲۱-۳۳۴۵۵۵۷۷

شماره‌های اجتماعی: ۰۹۲۷۰۷۷۰۳۰۳

- ۷ مقدمه
- ۱۱ پدیده بر خدا (ص) و فرصت طلایی حج
- ۲۹ پیوند حج با امامت و ولایت
- ۴۷ ترسیم حاکمیت الهی در موسم حج
مروری بر سخنرانی امام حسین (ع) در منا
- ۵۹ امارت حج و زعامت حجاج
- ۸۷ کدامیک برتر است: مکه یا مدینه؟
- ۹۸ «وظایف امیرالحاج» از نگاه «شهید»
- ۱۰۳ ولایت حج و امداد به حاج
بررسی تطبیقی نوشته «ماوردی» و «شهید اول»
- ۱۳۳ حج در آثار «فاضلین نراقی»
- ۱۴۳ فلسفه و آداب باطنی حج
(بحشی از علامه مولی محمد حسن قزوینی)
- ۱۵۱ پرتوی از مشعل هدایت
(اسرار حج از نگاه حکیم سبزواری)
- ۱۷۱ صورت اعمال و مناسک حج از دیدگاه مذاهب اسلامی
- ۱۷۷ نیم نگاهی به: «شرح فرازهایی از دعای عرفه»
- ۱۸۷ مجموعه یادداشت‌های حج ۹۶

مقدمه

حج از عبادت‌های است که با اجتماع و سیاست آمیخته است و به همین جهت با مقوله «امامت و رهبری» پیوندی عمیق دارد. در جای جای این فریضه عبادی - سیاسی که در سرزمین وحی انجام می‌شود، امامت و رهبری حضوری فعال دارد. بسیج انسان‌های عاشق و فداکار در کانون حج، اجتماع اقشار گوناگون بر محور خانه خدا، وحدت و همدلی پیروان مذاهب مختلف اسلامی، رسیدگی به مشکلات و گرفتاری‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام، همفکری و مشارکت همگانی و حضور فعالانه علما و نخبگان از سراسر سرزمین‌های اسلامی، تنها گوشه‌ای از دستاوردهای مبارک این مراسم سالیانه مذهبی و سیاسی است.

حج مانند بسیاری از عبادت‌های جمعی دیگر مانند: نماز، زکوة و جهاد از شؤون امام جامعه است و از صدر اسلام تا زمان‌های طولانی از سوی دولت اسلامی ساماندهی می‌شد. نقش فعال و تأثیرگذار رسول خدا(ص)، امیرمؤمنان علی(ع)، و حتی امام حسین(ع) که در رأس دولت اسلامی نبود، در موسم حج از نقاط درخشان تاریخ اسلام است. در عصر ما با پیروزی انقلاب اسلامی ملت ایران به رهبری حضرت امام خمینی(رض) و تأسیس جمهوری اسلامی، حج نیز مانند آموزه‌های دینی دیگر احیا شد و ابعاد مغفول آن حیاتی دوباره یافت. تحقیق و پژوهش در ابعاد گوناگون حج و جبهه همت گروهی از محققان و دانشمندان قرار گرفت.

تشکیل بعثه رهبری از سال‌های نخست تأسیس جمهوری اسلامی به منظور انسجام بخشیدن به مراسم عبادی - سیاسی حج و سازماندهی حجاج بیت الله الحرام و ایجاد مرکز تحقیقات حج همگی در راستای احیای این فریضه بود.

نگارنده که از دیرباز علاقه‌مند بود تا به مطالعه و تحقیق در ابعاد عبادی، اجتماعی و سیاسی حج، به ویژه پیوند آن با «امامت و رهبری» و «حاکمیت در اسلام» بپردازد، در فرصت‌های گوناگون به نگارش مقالات متعددی مبادرت ورزیده است. بیشتر این مقالات در فصلنامه میقات حج منتشر شده‌اند و اینک بار دیگر به زیور طبع آراسته می‌شوند.

نقش رسول خدا (ص) در احیای این فریضه و استفاده از فرصت استثنایی موسم حج برای پیشبرد اهداف اسلام، پیوند حج با امامت و ولایت، استفاده از فرصت موسم حج و ترسیم حاکمیت الهی از سوی امام حسین (ع) در سرزمین منا، امارت حج و زعامت حجاج در تاریخ و فقه، وظیفه انبیاء الحجاج از نگاه شهید اول، اضافه شود: مقایسه فضائل مکه و مدینه، ولایت حج و امامت، حجاج (بررسی تطبیقی نوشته ماوردی و شهید اول)، و صورت اعمال و مناسک حج از دیدگاه مذاهب اسلامی.

محورهای دیگری که در کنار عناوین یاد شده در این مجموعه انتشار می‌یابد، عبارتند از: حج در آثار فاضلین نراقی؛ فلسفه و آداب باطنی حج از نگاه دو تن از دانشمندان وارسته - علامه قزوینی و حکیم سبزواری؛ و معرفی کونهایی از اثر منتشر نشده حکیم و فقیه متأله آیت الله جوادی آملی تحت عنوان نیم‌نگاهی به «شرح دعای عرفه».

مقاله «مبانی دینی برائت از مشرکان» که در فراخوان مرکز تحقیقات حج در سال ۱۳۷۷، مقاله برتر شناخته شد، و در مجله میقات حج، (ش ۲۵ و ۲۶، مهر و دی ۱۳۷۷) انتشار یافت، به دلیل آنکه در نگارشی مجدد و با افزودن مطالب و مستندات جدید، با عنوان «مبانی دینی و سیاسی برائت از مشرکان» به صورت کتابی مستقل منتشر شد، در این مجموعه آورده نشد. اثر یادشده افزون بر انتشار به زبان فارسی، به همت مرکز تحقیقات حج، تا کنون به زبانهای عربی، انگلیسی و اردو نیز انتشار یافته است.

هم چنین دو مقاله خاطرات عبدالرحمن فرامرزی، روزنامه نگار معروف عصر پهلوی،

و خاطرات صدرالاشراف، سرپرست حجاج ایرانی در سال ۱۳۲۷ش که در مجله میقات حج (ش ۴۹، مهر ۱۳۸۳؛ ش ۵۱، فروردین ۱۳۸۴) منتشر شده بود، در این مجموعه آورده نشد.

بخش پایانی، مجموع بیست یادداشت کوتاه یا سخنرانی در سفر حج سال ۱۳۹۶ است در موضوعات متنوع و مناسبی.

بر خود لازم می‌دانم از دانشمند گرانمایه، حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سید علی قاضی عسکر تشکر نمایم که توفیق نویسنده در نگارش این مقالات، مرهون ترغیب و تشویق ایشان، هنگام مسئولیتشان در معاونت آموزش و تحقیقات بعثه رهبری است.

سید جواد ورعی

مشهد مقدس. ۲۸ ماه رمضان ۱۴۴۵- ۲۰ فروردین ۱۴۰۳